

Maxime Rodinson
MOHAMED

Naslov izvirnika:

Maxime Rodinson, Mahomet. Nouvelle édition revue par l'auteur
Éditions du Seuil, Pariz, 1994

ISBN 2-02-022033-4

Prva izdaja tega dela je izšla leta 1968

© Éditions du Seuil, februar 1968, maj 1994

© Za slovensko izdajo Družina d. o. o.

Zbirka Razumevanja
Šesta knjiga

Ureja dr. Drago K. Ocvirk

Prevedla Rosana Čop

Strokovni svetovalec dr. Drago K. Ocvirk

Oblikoval Sine Kovič

Izdala Družina d. o. o.

Odgovarja dr. Janez Gril

Tisk Formatisk d. o. o.

Ljubljana 2005

Delo je izšlo s finančno pomočjo Ministrstva za kulturo in v sodelovanju
z *Inštitutom za religiologijo, ekumenizem in dialog* (IREĐ) Teološke
fakultete Univerze v Ljubljani

Informacije o knjigah založbe Družina dobite na spletni strani www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

929 Mohamed

297(091)

RODINSON, Maxime, 1915-2004

Mohamed : nova izdaja, ki jo je pregledal avtor / Maxime
Rodinson ; [prevedla Rosana Čop]. - Ljubljana : Družina, 2005. -
(Zbirka Razumevanja ; knj. 6)

Prevod dela: Mahomet

ISBN 961-222-593-1

223358464

Knjigi na pot

Drago K. Ocvirk

PREMAGOVATI VZAJEMNO NEPOZNANJE VZHODA IN ZAHODA, MUSLIMANOV IN KRISTJANOV

Eden največjih svetovno priznanih poznavalcev zgodovine in jezikov Bližnjega vzhoda in Etiopije, Maxime Rodinson, je zapustil izjemen znanstveni opus in močno vplival na študij in razumevanje islama v prejšnjem stoletju. Njegov Mohamed je postal neprekosljiv klasik med življenjepisi arabskega preroka, izjemno zgodovinsko delo, prevedeno v številne jezike. Kljub strokovnosti pa je delo pisano tako zanimivo in sočno, da tudi pozornost bralca, ki ni več zgodovinskih in islamskih reči, niti za hip ne popusti.

Če je Rodinson zapisal o Mohamedu, da »je bila v njem neka moč, ki je v določenih razmerah iz njega naredila enega tistih redkih mož, ki so obrnili svet na glavo«, pa je Pierre Vidal - Naquet, drugi véliki zgodovinar, na to misel navezal lastno oceno svojega kolega: »Maxime Rodinson ni prerok in ni obrnil sveta na glavo, ampak ga je poskušal razumeti v njegovi globini in širini. To nikakor ni skromen dosežek.« Sam Rodinson, ki je umrl maja 2004, pravi o sebi: »Maxime Rodinson, rojen v Parizu leta 1915, delno samouk, doktor humanističnih in družbenih ved, se je specializiral na več področjih. Med drugim v antropologiji ljudstev Bližnjega vzhoda in v semitskem jezikoslovju. Je strokovnjak za islam v luči sociologije in zgodovine religij. Ne zanika svojih judovskih korenin, se jih ne sramuje in se z njimi ne ponaša. Zahteva pa (ker je ateist), naj ga nihče ne

uvršča v kako 'judovsko skupnost', versko ali laično, ki ljudem predpisuje, kaj naj mislijo in delajo in kako naj ravnajo. Zato so se mnogi spotikali nad njim.«

Slab mesec po črnem 11. septembru 2001, črnem za New York in za svet, je Rodinson v pogovoru za tednik *Le Point** opozoril, da je islam eden izmed dejavnikov v valu terorizma, ki je dotlej pretresal del islamskega sveta, z napadom na New York pa se je razširil na Zahod. »Ko se spopadata dva svetova, je vse pomembno. Denar, oblast, vera ... Kateri motiv pretehta? Klopčiča motivov ni mogoče razvozlati. Kar se je zgodilo v New Yorku, ni mogoče izvzeti iz boja Vzhod – Zahod v celoti ... Kaj je Zahod za muslimane? Zahod je zanje krščanski svet, torej svet nezvestih, nevernikov, ljudi, ki pripovedujejo nespodobne reči o preroku Mohamedu. Proti njim se je treba boriti z besedo, če je le mogoče, če ne, pa v nekaterih okoliščinah tudi z mečem. Sovraštvo do Zahoda ima tudi domoljubno razsežnost, če smemo to tako imenovati. Dokler vam Zahod dá mir, še gre. Toda kakor hitro hoče – ali je videti, kakor da hoče – vsiliti svoje vrednote ... V imenu vrednot je nevarnost znova pred vrati. Danes gledamo na vse to bolj umirjeno, a šele komaj kakega pol stoletja. Drugi vatikanski koncil iz leta 1965 je menil, da vsebuje islam dragocene vrednote. Toda papeži so le s težavo uveljavili takšen pogled. Zamere in frustracije vzbujajo pri muslimanih tudi razkorak v blaginji med njimi in Zahodom. Vpliv evropskega načina življenja in predstav doživljajo kot ponižanje.«

Na vprašanje, ali so zamere muslimanov povezane s kolonizacijo, Rodinson razširi zgodovinska obzorja: »Vse

* J. Cordelier, M.-S. Sgherri, *Interview Maxime Rodinson, Ce qui s'est passé à New York n'est isolable de la lutte Orient - Occident, v: Le Point*, št. 1518 (5. 10. 2001), str. 74.

skupaj se je začelo davno prej, v 7. stoletju. Muslimani se ne zavedajo vedno, da so se prav oni prvi vsilili v Evropi kot nasprotniki, ki hočejo zavladati nad drugimi. Večina sedanjih muslimanskih dežel je bila tedaj krščanska: Egipt, Sirija, Turčija ... Zelo dolgo so bili muslimani najmočnejši, najbogatejši, najbolj civilizirani. Zahodu je uspelo dobiti ta spopad šele po več stoletjih, in to s silo, pa tudi z idejami in s trgovino. Počasni vzpon Zahoda se je začel med letoma 1300 in 1400. Krščanski Zahod je končno zmagal po letu 1800, ker je tehnološko popolnoma prevladal. Dejansko tedaj, ko so zahodni topovi in puške streljali hitreje ...«

Medtem ko nekateri trdijo, da je islam religija miru, nekateri drugi pa prav nasprotno, češ da je v njegovem srcu nasilje, vidi Rodinson islam širše: »Nobena religija ni povsem mirotvorna ali povsem nasilna. V Koranu poveljujejo nekatere sure ljubezen, druge pa nasilje. Pridigarji navajajo ta ali oni odlomek iz Korana, pač glede na svoje preference in potrebe trenutka. V besedilu so popolnoma protislovne reči. Med najstarejšimi koranskimi stihmi so takšni, ki na primer dovoljujejo pitje vina, poznejši pa ga prepovedujejo. Zato so klasični islamski avtorji izdelali nauk, imenovan 'ukinjivalec in ukinjeno'. Ali je v Koranu protislovje? Ne, Bog si je premislil.«

Ob vprašanju, zakaj islamu ne uspe, da bi dal Zahodu boljšo podobo o sebi, opozori Rodinson na vzajemno nepoznanje: »Morda muslimani ne razumejo kolesja evropskega javnega mnenja in delajo zato ves čas hude napake. Težava je v nevednosti. Muslimani ne poznajo kristjanov in kristjani ne muslimanov.«

V ozadju Rodinsonovega kompleksnega gledanja na islam je prepričanje, ki izhaja iz njegovega študija zgodovine, da religijski nauki ne vplivajo zgolj enostransko na ljudi in

Zupetu. Posebno zahvalo pa dolgujem dr. Robertu Petkov-
šku, ki mi je svetoval prevajalko, ves čas spodbujal delo, pa
tudi sam pomagal streti marsikateri trši francoski oreh. Za
vse nas, ki smo se dve leti ukvarjali z Rodinsonovim Moha-
medom, je bila to duhovna avantura, zahtevna, a z zvrhano
mero zadoščenja. Upam, da bo tudi bralec odložil to knjigo,
obogaten z novimi spoznanji in v okrepljeni pripravljenosti
za razumevanje tako človeka kakor raznolikosti njegovega
sveta.

V Šentjakobu,
na god sv. Karla Boromejskega 2005

»Et ce n'est point qu'un homme ne soit triste, mais se levant avant le jour et se tenant avec prudence dans le commerce d'un vieil arbre, appuyé du menton à la dernière étoile, il voit au fond du ciel à jeun de grandes choses pures qui tournent au plaisir.«

SAINT-JOHN PERSE

»Ni to, da bi človek ne bil žalosten, toda če vstane pred zoro in se preudarno družī s starim drevesom, z brado oprt na zadnjo zvezdo, ugleda na dnu teščega neba velike čiste stvari, ki se obračajo v naslado.«

(Saint-John Perse, Zbrane pesnitve, prevedel S. Kumer)

Vsebina

Knjigi na pot	V
Predgovor	5
I. poglavje	
Predstavitev nekega sveta	17
II. poglavje	
Predstavitev neke dežele	29
III. poglavje	
Rojstvo nekega preroka	59
IV. poglavje	
Rojstvo neke sekte	95
V. poglavje	
Oboroženi prerok	181
VI. poglavje	
Rojstvo neke države	255
VII. poglavje	
Zmaga nad smrtjo	341
Seznam arabskih besed, osebnih imen in imen etničnih skupin	367
Mohamedov rodovnik in rodovnik nekaterih družin iz njegovega sorodstva	385
Izbrana bibliografija	387
Zemljevidi	395
Dela istega avtorja	396